

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben.	10 kor. — fill.	Egy evre	16 kor. — fill.
Egy evre	50	Fél evre	8
Fél evre	25	Negyed evre	4
Negyed evre	12	Egy nóra	1
Egy nóra	6		
	Egyösszám ára 4 fillér.		

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**

Felelős szerkesztő: **IFJ. MÓRICZ PÁL.**

Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelent hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden sor 4 fillér.

Levél a polgármester ur Ö nagyságához.

Irta: **Ifjabb Móricz Pál.**

Ezelőtt a debreczeni hatalmas és minden tiszteletre méltó főbirák sem igen érdemeltek nagyobb tiszteltetést a nemzeti czimnél, pedig akkor kiváltóságosabb volt a világ, mint a mai talmi demokrata korszakban, mikor a szent liberalizmus bajnokai is epekednek a nagyságos czimért. Nemzeti polgármester uram szerencsésebb helyzetben van az uborkafáramászó strebi-nyenszikkinnél. Polgármester urat szóval, mint írásban régi erdélyi fejedelmeket illető czimmal tisztelik az ur Ö nagyságának . . . De azért ne ijedjen meg, sem ezt a czímet, sem a rendjeleket, hű öreg uraknak ezen kedves játékszerét, nem akarom tőle elvitatni. Viselje békével mindakettőt.

Más az én bajom tisztelt polgármester ur. Azon nyilatkozatból indulok ki, melyet a város többszázszázalagos forgalommal bíró szeszüzletének, a számos hivatali tagból álló városi nagy vállalkozásnak a főnöke, a vezetője, Papp László polgártárs e lap hasábjain közölt.

Nem azt kifogásolom, hogy Papp László üzletvezető tagadásba vett egy levelet, melyet mások állítása szerint kegyedhez, a Polgármester ur Ö nagyságához intézett volna. Sem azt nem kutatom és firtatom, hogy a levél, ha létezik, mennyiben használható fel a szóbanforgó Papp Lászlónak a terhére. Egyáltalában nem kutakodom aziránt sem, hogy nevezett városi szeszüzlet vezető mennyiben szolgált reá a Hajdu Gyula városi tanácsnok felebbezésében foglalt bizalmatlansági vádakra, utóvégre e vádaknak a valóságát vagy valótlanosságát a beavatott és pártatlan vizsgálat hivatott kideríteni, sőt még odáig is kész vagyok elmenni, hogy a vádak ártatlanul érinthetik nevezett szabad királyi város szeszüzletvezetőjét és ő fehérebb bizonytalansággal a legfehérebb galambnál is . . .

Mondom, mindezt kellemetlenség-szerzés okáért nem teszem szóvá; sőt mintegy regényírói tanulmányalak előttem igen-igen eredeti és jóízű ez a poltársunk.

Egyszerűen a lapban közölt levélnek szerkezete, kezdetlegessége az,

melylyel foglalkozni kívánok. A gyöngébbek kedvéért még egyszer ideiktatom ezt a levelet, mely betűről-betűre, szóról-szóra ez:

A Debreczen című lap 23 szám 1902 október 21.

Hajdu Tanácsnok felebbezése és a Tanács cím alatt megjelent cikkben egy olyan hazugság is ben foglaltatik a melyhez hasonló még az ezer mesés költeményből sem olvasot senki, nevezetesen az a Koholmány van a cikkbe hogy én a Nagyságos kir. tanácsos Polgármester urnak egy olyan levelet irtam melybe magam is elismerem azt hogy engemet nem illetet meg azon jutalék a melyet kaptam, ezen állítása a cikket író urnak nem igaz ez légből kapot nagy hazugság mert én ilyen levelet soha nem irtam s az nem létezik

azért tisztelettel kérem a Tekintetes felelős szerkesztő urat hogy ezen cikkemet B. lapjában közölni sziveskedjen stb.

Hát ujjal mondom, hogy ezáltal közömbös előttem az üzletvezető által tagadásba vett levél létezése vagy nem létezése, még ezen levelének a hangján sem ütődöm meg; hanem ezen az elemi iskolás gyermek helyesírásával, mondatszerkesztésével ellentétes írás gyakorlat az, mely bírálatra hív és sorompóba szólít. Kérdezem a tisztelt polgármester urat, a városi tisztikart, a városi közgyűlés bármely a helyesírással és fogalmazással csak az elemieket illetőleg ösmerős tagját is, hogy nem-e a legnagyobb szegénységi bizonyítvány ez a fent kiserkesztett levél Debreczen szabad királyi város szeszüzlete vezetőjére, a ki egyszemélyben nagy hivatalnak is előjárója, a fogyasztás vezetésével, hivatalos fogalmazványok, jelentések szerkesztésével is meg van bízva illetve köteles; mert talán nem éppen egyszerű itczeméremés és italkotyvasztás a hivatása; hanem a szabad királyi város egyik fő, noha erkölcsi tekintetéből nem éppen kifogástalan üzletének teljhatalmu főnöke (talán még titkos tanácsstag is?) . . . Vagy talán a debreczeni város házán Göre Gábor bíró ur a helyesírás, fogalmazás tanára? A mi elég csodálatos a XX ik század hajnalán; mert hisz Debreczenben még ma is áll az öreg kollegium; kérdelem azért, hogy minden egyéb mástól eltekintve, Debreczen szabad királyi város egyik fő vállalatában miként szerepelhet vezetőként egy „analphabéta?”

Helyes ez? Illik ez? Tűrhető ez? Nos, hát legalább erre tessék nyilatkozni Polgármester ur Ö nagysága?

Hadd lássuk, hát uraságodnak hogy füst a stilusa? . . . Hány „t“-vel szerkeszti a „levelét?” Mert az eddigi hosszas, ó, de mily hosszas működése alatt, a neve aláírásánál ugyis alig remekelt egyebet!

Thaly Kálmán véleménye.

(AZ országgyűlés délutáni ülései felől.)

Az országházban a tudós Thaly Kálmán, Debreczen városának országshírű, jeles követje felvetette a házban az ülésrend megváltoztatását és a mellett foglalt állást, hogy az országház gyűléseit délután tartsa. Erre vonatkozólag az „Egyetértés” Thaly Kálmánnak írásba foglalt igen érdekes vélekedését közli, mely így hangzik:

Igen, felvetettem a Házban az ülésrend megváltoztatásának kérdését, — szolt lelkes érdeklődéssel a függetlenségi párt érdemes alelnöke, mert ez annyira foglalkoztatta a sajtót, a képviselőket, hogy a dolgok tisztázása érdekében ezt szóvá kellett tenni, azaz a másik ügygyel együtt, a melylyel az új, czifra palota belső bajain kell segitenünk, A mi az ülések idejét illeti, a Ház közvéleménye határozottan amellett van, hogy a magyar parlament ülései a délutáni órákban tartassanak. A magam részéről is e mellett vagyok. Habár egyéb elfoglaltságom, a történelmi és tudományos társulatok ülésein leginkább a késő délutáni órákat veszik igénybe és így ez a változás az életrendemet közelebből érintené, mégis támogatom a délutáni ülések felvetett eszméjét, mert véleményem szerint egyedül ezzel oldhatjuk meg azt a régen megoldásra váró kérdést, hogy a képviselőket hivatásuk és kötelességük szinteréhez, a parlament üléseihez szoktassuk.

Ha ezelőtt felemlítettük a bajt, hogy a magyar parlamenti tanácskozások iránt a képviselők érdeklődése lanyha, mindenkor azzal érveltek ellene, hogy a képviselők legnagyobb része, akár mint magánember, akár mint ügyvéd vagy pénzügyész és egyéb magán funkcionárius oly annyira el van foglalva, hogy nem áldozhatja teljes idejét a parlamentnek. De különben is a legtöbb képviselő el van halmozva a kerületéből eredő megbízatásokkal, amelyek miatt a tanácskozások idejét másutt kell eltöltenie. A sok információ és utánjárás igénybe veszi tehát azt az időt, amelyet a tanácssteremben kellene hasznossá tennie. Engem ugyan ad personam, a dolognak ez az oldala nem érint, mert biz' az én jó cziviseim, a derék debreczeni választóim ilyes járatosságokban nem igen keresnek fel. De a mi a képviselők nagy többségét illeti, bizony ezen érvelések igazsága is meggyőzött engem arról, hogy a tanácskozás idején, valahogyan, de változtatni kell.

Már régebben Tisza Kálmán idejében is szó volt róla, hogy az üléseket a délutáni órákban tartsuk, de Tisza és a nagy több-

sége annyira ellene volt a tervnek, hogy akkor annak keresztülviteléről szó sem lehetett.

A dolgok természetéből eredő jogosság lehet abban, hogy ez a kérdés azóta is, egy más alkalommal és mostan, hogy ebbe a szellős, új Háza költöztünk, ismét felszínre került. Tény az, hogy igen fontos és nagy horderejű kérdések eldöntése előtt állunk, tehát legelső sorban is és határozottan rendbe kell hoznunk a kérdést, hogy milyen módon és minő reformmal adhatjuk meg a módot ahhoz, hogy a parlamenti ténykedésben a képviselők élénk részt vehessenek és illetve ez irányban az akadályokat elhárítsuk.

Nos hát, ha azok az említett argumentációk, amelyek miatt az üléseket a mai időbeosztás miatt nem látogathatják eléggé, tényleg megállanak — aminthogy megállanak — akkor ezen a mai helyzeten csakis a délutáni ülésekkel szűthetünk.

Mert más szempontot is véve, tény az is, hogy a Ház teljesen kívül esik a város ez idő szerinti forgalmi központjától.

Valóságos körutazást kell tennünk, hogy az új palotához kerüljünk. És hiába, van abban valami, hogy teszem azt, legálább ma úgy érzem, hogy én sem tudom elhagyni a régi várcsészemet. Így vannak ezzel sokan, hát még azok, akiket a saját házuk köt e szűkebb körre. Ugy vagyok és velem igen sokan, hogy manapság egy óra hosszat kell utaznunk a parlamentbe. Ha a 10 órás ülésbe akarunk eljutni és a vidéki látogatókkal is szót akarunk váltani, vagy egyéb más a nappali polgári életre való dolgot akarna elvégezni valaki, akkor teljes képtelenség, hogy a mai ülésrend idejében pontos időre a Házban lehessen. No és 1 és 2 óra közt alig lehet visszatarítani a képviselőt az ebédétől. Ezzel szemben pedig van egy jogos indok; az ugyanis, hogy a családi életet a napnak e szakában találja otthon a legteltesebb együttességében, mert hisz az iskolarend a gyermekeknek is ezt a szabad időt nyújtja.

Tehát sem ülések elején, sem az ülések végén a képviselők érdeklődését igazán lekötni nem lehet.

Mind-e szempontokat tekintve az a véleményem, hogy legjobb volna, ha délután három órától esti 7 óráig tartanának az ülések.

Nem helyeslem tehát teljesen Andrassy Gyula gróf álláspontját, akinek véleménye szerint az ülésekre a délutáni fél 3 órától fél 7-ig terjedő időt kéne megállapítani. Ilyen dolgokban a fél órai elosztás nem helyes azért, mert nem állapít meg teljesen fix idő pontot, már pedig az ilyen félórás terminusban rendszeresen elesuszik a fél óra. Maig is az a panasz, hogy a 10 órás ülések fél 11 órakor kezdődnek. Hát ha még a fél 3 órát jelöljük meg, akkor bizonyos, hogy mindenki a 3 órára fog gondolni és az időből megint veszünk egy fél órát. Ez a sok félóra pedig igen sok mulasztás, ha esztendőnkön át ismétlődik.

Egyébként is, ha már változtatni akarunk valami régi rossz dolgon, akkor változtassuk meg — alaposan jól. Három óráig mindenki elvégezheti kényelmesen polgári dolgait, élhet a családjának és pihent idegekkel, napi gondok nélkül mehet a parlamentbe, hogy igazi hivatásának, melyet a mandátumával erkölcsi kötelességgel vállalt, megfelelhessen. Hogy pedig azok, akik igazán dolgozni akarnak, ezt megtehesék, szükségesnek tartom, hogy a diskusziók tömörsége, a kérdések kimerítő megtárgyalása érdekében együtt dolgozhassanak és így általános érdeklődéssel a parlament va-

lójában az országos, a nemzeti, az állami ügyek megmunkálásának és lelkiismeretes, alapos tárgyalásának igazi színtere legyen. Mindent el kell követnünk azért és a mai helyzetet tekintve, én e kérdések megoldásául tekintem a délutáni ülések meghonosítását.

Az értekezletek, a bizottságok tárgyalása délelőtti 11, 12 és 1 óra közt igen rendszeresen elvégezhető volna, sőt a délutáni ülések előtt éppen hasznosak. Egy-egy értekezlet, frisebb és nem agyonvert idegekkel tárgyalva, sokkal élénkebb tartalmasabb lehetne és egyöntetűbb a röviddel utána következő ülésen. A nyilvánosság szempontjából is méltányosabb volna. Mert a délutáni idő ugyanazon időknél fogva, amely a képviselőkre is áll, a közönség részére is sokkal kedvezőbb volna, mint a mai, amely éppen a déli órába esik.

Szóval véleményem és meggyőződés sem az, hogy a délutáni ülések elevebb és tartalmasabb parlamenti életet teremtenének. Ez pedig az ország legfontosabb ügyei érdekében bizony szükséges kívánság.

Mit akarnak a tanárok?

A napokban, a „Budapesti Hirlapban“ rövid hír jelent meg, melynek hatása alatt az ország tanári közvéleménye azonnal megmozdult. Egyik felszólalást a másik követte, sőt már a tiltakozó gyűlések is megkezdődtek.

Napról-napra lehet ilyen meg olyan számításokat, fizetési fokozatokat olvasni, tarkázva a legkülömbözőbb kifakadásokkal.

A nagy közönség, mely különben sem nézi valami nagy rokonszenvvel a magyar tanárságot, e cikkekéből és ülésekből igen könnyen azon gondolatra jut: hogy valami rendkívüli előnyről van szó; hogy a tanárok a maguk részére valami különös, a többi tisztviselőktől merőben elütő fizetés-felemelést kérnek.

Annál inkább gondolhatja ezt a figyelmes olvasó, mert hiszen ez a fizetés-felemelés, mely ellen oly egyhangú a tiltakozás, látszólag, 30 évi működés után 14000 K.-val többet tüntet fel, mint az eddig 30 év alatt élvezett összes fizetés. Ez az összeg így szembetűnően odadobva, tenyleg rendkívülinek látszik — de valóban nagyon kevéssé zsugorodik össze.

Az új fizetési osztályzat, melynek fokozatait már nagyjában ismerjük, a tanárokkal egyforma képzettségű és fizetési fokozatú tisztviselőknek sokkal nagyobb hasznot biztosít. Akár a bírakat, akár a mérnököket, akár a pénzügyi tisztviselőket, akár milyen más hivatalnokot vegyünk, a ki a IX VIII és VII rangosztályban van, a hová a tanárok és igazgatók tartoznak, 30 év alatt 20—24—30 ezer K. nyernek, Csak a középiskolai tanárok azok, a kik látszólag 14000 K. de valóban — mert rendes tanárrá csak 4—5 év után lesznek — 8000 K.-val nyernek többet. Ez az ami ellen tiltakoznak. Az az erkölcsi arculatús, a mi e mellőzésben nyilvánul az ami fáj!

Az összes tényezők mindegyike megkapja hosszas küzdelem után némi elismerését működésének: egyedül a tanárok nem.

Hát igazán oly annyira semmi az a munka, a mit végezzük? Hát valóban csak mostoha gyermekei vagyunk az egész szervezetnek?

Nem elég szegény az államra, hogy a középiskolai nevelést helyette más iskola-

fentartó hatóságok végzik el két-harmad részben — most még azt is hirdeti és tanúsítja, hogy a tanárok utolsóbbak akármilyen más tisztviselőnél.

Ez esik rosszul, ezt nem hagyjuk szó nélkül. Van bennünk még annyi lelkesedés, hogy munkásságunkat államalkotó és államfentartó munkának tekintjük. Meggyőződésünk, hogy a szellemi tőke nevelése, gyarapítása, csak oly fontos feladat, mint akármilyen más közgazdasági, adminisztratív, adminisztratív működés.

És e hitünkben nem engedhetjük szó nélkül, hogy az elismerés helyett megvetés, a megérdemelt jutalom helyett alamizsna jusson osztályrészlül.

E pár sorral azt hiszem, sikerült a t. olvasót megnyugtatói arra nézve, hogy nem haszonlesés, nem az anyagi okok csináltak a felháborodást, hanem az, hogy a rendezésben kiáltó jelet láttuk annak a semmibe vételnek, mely a pénzügyminiszteriumban a tanárság ellen van. Szánt száándékkal irtam a pénzügyminiszteriumot, mert lehetetlennek tartom, hogy a jelenlegi kultuszminiszter alatt ily terv megszülessen. Ő sokkal inkább ismeri az ideális célt, hogysem évtizedekig visszavesse, elégedetlen tanárikar megteremtésével a nemzeti nevelés ügyet.

Az ő tapintata majd talál megnyugtató megoldást, melybe a pénzügyminiszter is belemehet s ekkor érdemeit csak nevelni fogja hosszas időnkig.

G. K.

Délutáni levél.

(Rendelet a kötényről.)

Ezt a rendeletet, a kötényre vonatkozó rendeletet Oláhország közoktatásügyi minisztere adta ki. — Ugyanaz a miniszter, ki eltiltotta, hogy a romániai leányiskolák fejlődő szüzei testöket, szervezetöket az iskolában füzövel nyomorítsák. Most pedig azt rendelte el, hogy a nőiskolák növendékei az iskolában ruhájok megvédésére ampire kötöt viseljenek, de a kötényt román női ipariskolából készült szövetből kell készíteni.

Gondolkozván a romániai közoktatásügyi miniszter ezen rendeletén, be kell ösmernünk, hogy azok üdvös rendeletek és a mi leánynevelő iskoláinkban is igen elkelnének.

A füzözés, a tulhajtott divat sehol inkább nem rontja (mint nálunk) a fejlődő lányokat, kiknek mindegyike, még azok a bakaraszos csöppségek is, igazi divatbábok. Pedig a nőiskolának inkább célja lehetne az is, hogy növendékeit a test fejlődésére nem visszaható, takarékos, tiszta öltözködésre szoktassa a még hajlítható korbán és kedveltesse velök a honi ipart is.

Nálunk azonban ilyesmire nem igen gondolnak a fő-fő pedagógusok. A női iskoláinkból felületesen kicsiszolt, a háztartás dolgaiban, az életben járatlan, sőt azoktól sok esetben irtózó, kényeskedő divatbábucskák kerülnek ki . . . Az elnyomított szervezetű, beteglelkű, nagyzolásra szoktatott női nemzedékből, hogy is vár-

hatnánk azután olytakarékos és tiszta családanyákat, a kik erős, életrevaló fiakat, lányokat nevelhetnének édes hazánknak,

Azért ahhoz a lenézett, megvetett kötényhez üdvös volna visszatérni a mi női iskoláinkban is, a füző kitiltásáról nem is szólva; mert a női kötény a házierényeknek a legszebb, legkedvesebb lobogója. Takarékosagra, tisztaságra szoktatja a nőt, a ki kötényével, szorgos, dolgos kis kezével igazi áldott tündére minden családi tűzhelynek.

Szabad Hajdu.

NAPI HIREK.

A dunántúli reformátusok és a debreczeni egyetem.

A dunamelléki református testvérek egyház kerülete most ülésezik Budapesten. Puky Gyula főispán felvettette a debreczeni protestáns egyetem létesítésének a kérdését is és a határozat mireánk debreczeniekre és Debreczen vidéki reformátusokra kedvező. A dunamelléki testvérek óhajtják a debreczeni protestáns egyetem létesítését, vajha ezen szép óhajást az anyagi erők össze pontosítása és nyújtása is követné. Egyebként e kérdésre vonatkozó tudósításunk így hangzik:

Kálmán Gyula ismertette a protestáns fakultás kérdésének dolgát. A közgyűlés többsége a kérdést rögtön tárgyalni kívánta. Puky Gyula főispán egy harmadik, protestáns egyetem létesítését javasolja Debreczenben. Szóts Farkas anyagi erők híján lehetetlennek tartja a protestáns egyetem létesítését. Ahhoz azonban hozzájárul, hogy a budapesti egyetem keretében protestáns theologiai fakultás létesítsék, parallel lutheránus és kálvinista tanszékekkel. Vécsey Tamás egy olyan theologiai fakultást, aminő most a római katolikusoké a protestáns szabad szellemmel megegyeztetetők nem képzeli. Kifejti, hogy az esetleges protestáns fakultás hallgatói sem a jogászok vagy orvosok teljes szabadságát nem élvezhetik, sem a kath. papnövendékek elszigeteltségét nem követhetik, s ezért ellene van a prot. fakultás létesítésének. Híve a protestáns egyetem eszméjének. A közgyűlés abban állapodott meg, hogy a budapesti egyetemnek protestáns fakultással való kibővítését nem tartja időszerűnek, ellenben óhajtanónak véli: egy theologiai főiskola föllállítását Budapesten és egy protestáns egyetem létesítését Debreczenben. A közgyűlést folytatják.

A megrágalmazott Kossuth Ferencz.

Egyik csuf, alacsony büne korunknak, hogy a legtisztább önzetlen jellemekre is képes rágalmozó nyelvet öltögetni, így most Kossuth Ferenczet, pártunk puritán vezérét igyekezett feketíteni a titokban suttogó hazug rágalom, melyet most Kossuth Ferencz a felháborodott igazság szavával sujtott agyon és némit el. Ugyanis a „Magyarság”-ból ezeket olvassuk:

(A kósza Galeotto.) Politikai körökben napok óta egy rendkívül tekintélyes tiszteletdíjról beszélnek, melyet szakvélemény adásáért közéletünk egy tiszteletreméltó tagja kapott volna a kormánytól. A suttogva gyanúsított férfiú már jelleménél fogva is fellelő áll az ilyen fajta gyanúsításoknak és nekünk kétszeresen örömeinkre szolgál, hogy e híresztelésre már ismertetésénél is rásüt-hetjük a valótlanosság bélyegét. Arról van ugyanis szó, hogy Kossuth Ferencz a kormány felszólítására két ízben részt vett az eskütéri hid szakbizottmányának ülésein és ebbeli működéseért 30.000 korona tiszteletdíjat kért és kapott volna. Tudósítónk a mai nap folyamán magát a függetlenségi párt vezérét kereste fel, aki a legnagyobb felháborodással utasította vissza a terjesztett gyanúsítást és azt aljas koholmányának minősítette.

— Igenis kaptam én már — ugymond Kossuth Ferencz — sok pénzt szakvéleményemért, jóval többet, mint 30.000 koronát, de nem Magyarországon, hanem a külföldön. Az angoloknak építettem két hidat a Niluson, ezt is jól megfizették, de ha arról van szó, hogy hazámnak tehetek szolgálatot, akkor én nem fogadok el semmiféle czimen díjazást, sőt egyenesen sértésnek venném, ha ilyet felajánlanának.

Szükségesnek tartottuk e szállongó hírek a legilletékesebb helyről való megegyezését, mert nem engedhető meg, hogy az ilyen mende-mondákkal igyekezzenek kisebbiteni a korrekt politikusok közéleti értékét.

Leitgeb Imre kinevezése.

Leitgeb Imre biharmegyei nagy birtokos Debreczenben is sokan, előnyösen ösmerik. Egyike a legtevékenyebb, legképzettebb mezőgazdákknak, de ha szórakozni kell: az agaraival is kiállja a versenyt, azonban az íróasztal mellett is teljesen otthonos, mert szerzett már országos feltűnést keltő nagyobb gazdasági tanulmányokat is, és most örömmel jelentjük, Darányi Ignác földművelésügyi miniszter Leitgeb Imre földbirtokost, Délnémetországra és Svájcra kiterjedő hatáskörrel, mezőgazdasági szaktudósítónak nevezte ki. Megjegyezzük, hogy Leitgeb Imre volt a szerzője annak a nagyobb gazdasági tanulmánynak, amely a magyar termelők figyelmét a svájci kivitel kedvező koajunkturáira figyelmeztette. Ez a tanulmány annál nagyobb figyelmet keltett, mert ugyszólván az egyedüli spontán kísérlet volt arra, hogy a német birodalomtól az új német vámtarifa által kiszorítandó kivitelünknek más fogyasztási piacokat szerezzen. Leitgeb Svájcra mutatott rá meggyőzően s most ugyanoda mezőgazdasági szaktudósítónak nevezték ki.

Leitgebnek azonban Svájcban igen nehéz munkája lesz, mert a svájci köztársaságok szövetsége az állatok élelmiszerek és a bor, tehát a mi importunk lehető czikkeinek vámját nemrégén körülbelül 50 százalékkal fölemelte.

Csokonai ünnep.

A főiskolai Magyar Irodalmi Társaság mind n évben ünnepet szentel Csokonai emlékezetének. November 17-ikén, ez évben is tényes ünnepet rendez az ifjuság. Az ünnepre az előkészületeket most teszi meg az „Irodalmi Társaság” választmánya. — Az

ünnep, melyet minden évben Ferenczy Gyula a főiskola közszeretében álló tanára szokott megnyitni hatalmas beszéd kíséretében tartatik meg. Ezután az ifjuság levonul Csokonai szobrához és a főiskola kiváló költője ércalakjának lábaihoz, leteszi kegyeletének koszoruját. Az ünnep már előre igen sikerültnek ígérkezik.

Vértesy Gyula és a zöldszászok.

A Debreczenben is jólismert és népszerű író, dr. Vértesy Gyula, jelenleg, mint nagyszabású tanfelügyelő munkálkodik nemzetünk érdekében, melyet a szászok mindenképpen igyekeznek nehezíteni. Ugyanis a szebeni értesítés szerint az utóbbi időben a nemzetiségi kérdés németjeinket illető része ismét napirendre került. Napirendre hozták pedig németjeink maguk, akik most úgy látszik a pángermán izgatások következtében újólá izgatni kezdenek a magyar állameszme és nemzeti nyelv ellen. Dr. Vértesy Gyula, akit a kultuszminiszter kiváló tapintata helyezett Szeben vármegye tanügyének élére, hogy ott lelkes hazafisága, tudása, munka ereje, műveltsége s írói hírneve révén a magyar államiságnak kiváló szolgálatakat tegyen, máris konfliktusba jutott a derék szászokkal. Ugyanis a szász lelkészek megtagadták felvett iskolalátogatási j.könyveinek aláírását, mert nekik egy konzisztóriumirrendelet értelmében nem szabad magyar nyelven felvett jegyzőkönyvet aláírni. Reméljük, hogy Wlassics miniszter módját fogja ejteni annak, hogy elégtételt szolgáltatson annak a kiváló hivatalnokának, aki hazafias lelkesedése, tudása, szorgalma és munkabírása minden erejével harcol odalant a haza el-lenségeivel.

Korkép a modern iparos világból.

A nagyváradi kongresszusi napok alatt történt. Az idegen vendégek annyi jót hallottak az iparos inasok iskolájáról, hogy nagy csoportba verődve, Thék Endre elnökkel együtt ellátogattak az iskolába, ahol Szűts Izsó igazgató fogadta őket. — Az inasgyerekek vagy ötvenen padjaikban felállva üdvözölték a vendégeket, akiknek részéről Thék Endre beszélt hozzájuk. Szép szavakkal buzdította őket a szorgalmas munkára. A beszéd elhangzása után a jók eljenzés csapott föl a padokból, azután a fiuk jeűlték a helyükre.

Egy koczos, vézna gyerek maradt csak állva, kicsi suszter inas.

— Ülj le, — biztatták a társai.

A fiú azonban meg se mozdult. Észrevették hogy állva alszik a szegény. Az igazgató röstelkedve intette meg a nebulót:

— Ejnye, ejnye! hogy tehetsz ilyet!

A gyerek elpirult, zavartan hebegett s a szemében fölesillant a köny.

— Tessék megbocsátani — fordult az urak felé — egész éjjel, egész nap dolgoztunk, még nem hunytam le a szemem tegnap óta.

A vendégek meghökkenve néztek egymásra. Ennyi volt az egész. Kár, hogy a kongresszuson nem került szóba a dolog. Mert az eset nem egyedül álló. Szűts igazgató különben panaszt tett a kis inas gazdája ellen.

Uj műterem!

nyitottam. Bátorodom megjegyezni, hogy nálam tényleg csakis művészi kivitelű képek fognak előállíttatni

Van szerencsém a t. cz. közönség tudomására hozni, hogy **Piacz-utca 34 sz. a., a m. kir. főposta mellett**

nagyobb szabású fényképészeti műtermet

Tisztelettel

Harth Gusztáv fényképész.

Wilcox Éljen Kossuth.

A clevelandi Kossuth-szobor leleplezése alkalmából érdekes dolgot ír az egyik clevelandi lap. Lakik Clevelandban egy előkelő ügyvéd, E. K. Wilcox, aki azon a napon született, amikor Kossuth Lajos Clevelandban beszédet tartott. Wilcox atyja annyira föllekesedett, hogy Éljen Kossuth keresztnevet adott fiának. A derék Wilcox ugyanis azt gondolta, hogy az „Éljen” valami kurucz magyar név. Így jutott Wilcox ehhez a névhez: Wilcox Éljen Kossuth.

Hangverseny Dankó Pistáért.

Az a lelkes felhívás, melyet a magyar írók bocsájtottak ki a beteg Dankó Pista érdekében a magyar cigány zenészekhez és a mely lapunkban is napvilágot látott, nem maradt hatás nélkül. A két derék debreczeni jeles primás, Magyar Imre és Kálmán zenekarával egy estét Dankónak szentel és a befolyó egész jövedelmet a beteg Dankó gyógyítási költségeire adják. Magyarriék e célra tervezett hangversenyüket e hó 28-án kedden este tartják meg a Hungária kávéházban. Nagyarányu hangverseny est lesz ez, egészen új darabokat játszanak és ezek mellett a szép-éges Dankó nótákat mutatják be. Hisszük, hogy a közönség megtölti ez este a kávéházat és szívesen járul mindenki a legnépszerűbb, legkedveltebb magyar népdal szerzőnek, a nagy beteg költőnek a segítségére.

Milyen az Isten?

E fogas kérdés megfejtésére Csepreghy János vállalkozott, a jónevű fővárosi iparos (néhai Csepreghy Ferencnek, a költőnek bátyja) s egy rövid tizenhárom oldalra terjedő kis füzetben teszi közzé a választ. Némileg laikus, de józan filozófálásnak mondhatnók munkáját, melynek végső következtetése:

Minden, a mit a világon szemlélünk, több-kevesebb önállósággal fölruházott részecskéje az Istenségnek. Az Isten a legfőbb fokon hasonmása e részecskének; ő is anyagból és erőből, vagy testből és lélekből áll, mint az ember. Az Isten olyan, mint a nagy mindenség, más szóval a nagy mindenség és az Isten egy és ugyanaz.

Abdoulah kapitány felolvasása

Íránt városszerte nagy az érdeklődés, nemcsak polgári, de tisztai körökben is élénken érdeklődnek az érdeemes töröktiszt felolvasása iránt, melyen a kollegiumi ifjuság is tömegesen jelenik meg. A volt burharozos a „spionszkopjei” nevezetes és emlékezetes csatát fogja méltatni, melyre vonatkozó adatait magyar nyelven írta össze Abdoulah. Egyébként Abdoulah kapitány vasárnap délutáni felolvasására jegyek a Boros Izidor Kossuth-

utczai, Békés Lajos főtéri üzletében és a Szentkirályi Tivadar városi diszmű-üzletében (nem pedig a nagytrafikban mint korábban jeleztük) kaphatók. Ülőhelyek ára 50 krajczár, állóhelyek ára darabonként 20 krajczár. Hisszük, hogy a debreczeni közönség ezen alkalmat megfogja ragadni és ezen érdeemes szabadságharcos iránti rokonszenvét a tömeges megjelenésével fogja kitüntetni és szívesen nyújt segítséget a török főtisztnek, hogy török hazájába visszatérhessen.

A városi szeszkereskedés és Papp László ügye.

A tanács, — mint már jeleztük, — Hajdu Gyula felebbezésének azon részét, melyben felebbezte azon tanácsi jogtalan eljárást, hogy Papp Lászlónak 6000 frt jutalékot adott, elutasítani javasolja; mert a tanács szerint jogosan illeti meg Papp Lászlót a 6000 forint jutalék. Pedig a felett a kérdés felett nem lehet csak ilyen egyszerűen napirendre térni; mert városi közvagyonról van szó, melynek az eféle osztogatását nagyon is fontolóra kell venni; mert elég ha eddig Csáky szalmája volt a városi vagyon. Ezen esetben Hajdu Gyula tanácsnok azt bizonyítja, hogy a 6000 forint jutalék nem illeti meg Papp Lászlót; mit különben Papp László maga is elősmert a polgármesterhez írott levelében, noha e levélnek létezését tagadja is, a mi privát nyilatkozatnak ugyan elég érdekes, de döntő sulya csakis akkor volna, ha a címzett a legilletékesebb egyén a polgármester nyilatkozna e levél felől. Azonban a polgármester ur hallgat... De mindettől eltekintve, a közgyűlésnek kötelessége ez ügyben a legszigorubb vizsgálatot indíttatni, — esetleg külön kiküldött bizottsággal; mert idáig az ügy semmiképen sincs tisztázva. Igaz ugyan hogy Papp László a szerződés szerint, fizetésén kívül, 5% jutalékot kap a szeszüzlet után kimutatott 20000 forinton felüli tiszta haszonból; ámde ha Papp László 3 évi haszonból hatezer forint jutalékot jogosan vett fel, az esetben legkevesebb 120000 forint tiszta haszonnak kellett a város házipénztárába befolyjni. Ez pedig nem történt meg, mert mint jól tudjuk, 12—15 és 14 ezer forint haszonnal zárták le az üzleti könyveket. — Ilyen zárszámadást mutattak be a közgyűlésnek és ha ezek a zárszámadások hitelesek, akkor hogyan kaphatott Papp László 6000 forintot? Ha továbbá — amint a tanács állítja —

Papp Lászlót jogosan illeti meg a 6000 forint, — hol van hát a nagy haszon, a mi a 6000 forint kamat tökéjének megfelel? Vagy talán a közgyűlés elé terjesztett mérleg nem volt a valódi? Ha pedig mégis az volt, az esetben jogtalanul utalt ki a tanács Papp Lászlónak 6000 forintot! A tanács ugyanekkor azt is javasolja, hogy a fogyasztási adó elkülönítve kezeltesék a szeszkereskedéstől. A mire különben a miniszter 103057. sz. 1901. febr. 11-én kelt rendeletében is utasítja a tanácsot. De a tanács itt sem jár el a törvényértelme szerint. Ebben a rendeletben a miniszter a szabadversenyre való tekintetből azt is elrendeli, hogy külön vezetője legyen ugya szeszkereskedésnek mint a fogyasztási adó kezelő hivatalnak. Mégis a tanács ennek az ellenkezőjét akarja cselekedni; mert mindakét üzlet élére Papp Lászlót akarja beállítani. Már pedig, mint tudjuk, az állami fogyasztási adó kezelő hivatal főnökének egyik főkötelessége ellenőrizni a szeszkereskedéseket, tehát hogyan volna lehetséges a tanács észjárása szerint, hogy Papp László önmagát ellenőrizze. Mert hiszen a városi szeszkereskedésnek szintén Papp László a főnöke!!! A szeszkereskedés megszüntetését sem találja indokoltnak a tanács. Pedig hát maga a miniszter is csak szükségből türi ezt el, mit igazol fent jelzett számu rendeletének következő része:

„... a fogyasztási adópótlékok kezelése minden szabályoknak megfelelő és az összes felekkel szemben, tehát a városi szesznagykereskedés és kiméréssel szemben is egyenlő legyen, mivel különben a vonatkozó s fent említett szempontokból int é z k e d n e m k e l l e n e a z i r á n t, h o g y m e g s z ü n t e s s e m a z t a c s a k i s v á r o s i h á z t a r t á s é r d e k é b e n f e n t a r t h a t ó n a k v é l t á l l a p o t o t, h o g y a f o g y a s z t á s i a d ó p ó t l é k o k s z e d é s é r e j o g o s u l t v á r o s e g y u t t a l s z e s z n a g y k e r e s k e d é s i é s k i m é r é s i e n g e d é l y b i r t o k o s a l e g y e n .“

A szeszkereskedés fenntartását, tehát a miniszter is mint csak »szükséges rosszat« látja jónak és így nem értjük, miféle különös indok, érdek vezérli a tanácsot ennek a szeszkereskedésnek a fenntartásában? Eddig is leginkább csak a baj, kellemetlenség származott belőle; mert az az elv, hogy a »fináncz előtt titkolódní kell« a város erkölcsi méltóságával sem egyeztetetköz össze, de megha a

Mihalovits J. gyógyszerháza a „Kigyóhoz” Debreczen, főtér, a városházzal szemben.

Ajánlja „HARMAT CRÉME” arczépítő és bőráló kenőcsét, mely teljesen artalmatlan, nem zsiroz, tehát nappal is használható s az arcznak üdeséget, finomságot s hamvasságot kölcsönöz. Az arczot tisztítja és fehériti. Kiváló eredménnyel használható arczvörösség, májfolt, sömör, szeplő s egyéb bőrtisztátalanságnál, valamint napégette és szélkifujta arcznál s kéznél. 1 tégely Harmat-crème ára 1 kor. Hozzávaló Harmat szappan 1 db 70 fillér. Ajánlja továbbá HARMAT ARCZPORÁT (pouder), mely készítmény az arcznak üde, ifju színt kölcsönöz s nem rontja az arczbőrt. Kitünő illata, teljesen artalmatlan volta, valamint finomsága által vetekezik bármely más hasonló készítménnyel. Jól tapad s igen jól fed. Kapható fehér, rózsa és krém színben. Próbadozka Harmat-pouder ára 50 fl. Nagyobb doboz 1 kor. és 2 kor.

financz iránt való tekintetből nem tűntetik fel nyíltan a tényleges állapotot, akkor hogyan számolhatnak be öszintén a város vagyonával való sáfarkodásokról az érdekelt polgárságnak? És arra hogy mennyire szeretnek a tanácsurak úgy suba alatt dolgozni, bizonyítja a pénzügyi miniszter már jelzett rendeletének az a része is, melyben kénytelen ujjal utasítani a tanácsot, hogy haladéktalanul terjessze fel hozzá a fogyasztási adópótlékok beszédésére és ellenőrvésére vonatkozó szabályrendeletet!!! Két éve lesz idestova, hogy ennek a betérjesztésére „ujjlag” felhívták a városi tanácsot, de, mint értesülünk, ennek a szabályrendeletnek még ma sincs nyoma; pedig erre vonatkozólag a közgyűléstől is kapott utasítást a tanács, Nyilvánvaló tehát, hogy ez a kérdés nem tartozik a közgyűlési tárgysorozat simán ledarálendő kérdéseihez, hanem a közérdek szempontjából kell azzal komolyan, alaposan foglalkozni, hogy ne posványosodjék el még inkább a polgárságnak ezen zsebbe vágó ügye.

A magyar koronázási jelvények Debreczenben.

A magyar szent korona, a magyar koronázási jelvények nemzetünknek a legbecesebb ereklyéi. E koronának, e jelvényeknek történetével, nemzeti jelentőségével mindenkinek tisztában kellene lenni, de még a nép elméjét inkább megragadó hagyományokat is felejtgetjük. Üdvös és hazafias tehát Polgár Gyula színésznek a vállalkozása, a ki a szent koronáról, a koronázási jelvényekről mesteri hű, minden tekintetben hajszálig egyező, igazi ötösremek utánzatokat készített és azokkal országsherte járván, a korona és a koronázási jelvényeket alapos, egyszersmind érdekes, lekötő előadásokban ösmerteti elsősorban az iskolákban, de összejövetelek előtt is. Polgár Gyula most Debreczenbe érkezett a koronázási jelvényekről készített, igazi műremek tárgyával és azokat holnapról kezdve mutatja be a debreczeni iskolákban; holnap a kegyesrendiek főgymnáziumában mutatja be aztán a többi középiskolákban, noha szerintünk az elemi iskolák kis növendékeire megragadó hatása volna ilyen bemutatás.

Tájékoztató.

A debreczeni nyomdatulajdonosok és így közöttük a „Debreczen” kiadói is a következőket közlik a közönséggel: Az összes debreczeni nyomdatulajdonosok folyó hó 5-én saját és a nagyközönség érdeke megvédése céljából elhatározták, hogy ezentul gyászlapokat csupán a gyászoló felektől fogadjanak el. Amidőn ezen körülményt van szerencsénk köztudomásra hozni, hogy ezentul ilyen természetű megbízásokkal bármelyik helybeli nyomdatulajdonoshoz fordulni kegyeskedjék. A gyászjelentések árait méltányosra

szabtuk és igyekezni fogunk különösen ár tekintetében az igényeknek megfelelni, amennyiben 100 darab gyászjelentés árát 7 koronától 12 koronában állapítottuk meg. Félreértések kikerülése végett tartozunk kijelenteni, hogy ezen megállapodásunk nem czélzatosság a temetkezési intézetekkel szemben, ezzel csak azt óhajtjuk elérni, hogy a szakmánkba vágó megrendelésekkel a t. közönség egyenesen hozzánk forduljon.

Az Abdoulah kapitány

javára felajánlott, „Átok a honárlóra” című érdekes röpiratot (100 drb. füzetke volt ez) szépen vásárolják. Fogel Ferencz vendéglős 14 darab füzetet arusított el ezen czélra. A 20 filléres füzetből a következők vásároltak: Miskolczy István 20 fillér. Vadon Sándor 40 fillér. Lakatos Lajos 20 fillér. Dobra Miklós 20 fil. Hofer József 20 fillér. Afonyi Lajos 20 f., Megyeri István 20 fillér. Györi Mihály 20 fil., Barkos Ferencz 20 fil., Hajdu Lajos 20 fil., Gellért József 20 fil., Fogel Ferencz 60 fil., az az a 14 darab röpiratért befolyt három korona, melyet Abdoulah kapitánynak át is adtunk. Megemlítjük még, hogy az Abdoulah kapitány javára felajánlott érdekes röpiratokból még mindig kapható néhány példány a „Debreczen” kiadóhivatalában.

A mai közgyűlés.

Debreczen törvényhatósága ma délután tartja őszi közgyűlését. A közgyűlésnek igen sok fontos és érdekes tárgya van, úgy hogy az bizonyosan napokig eltart. A fontos tárgyak kívánatossa teszik, hogy a köztörvényhatóság tagjai teljes számban jelenjenek meg a gyűléseken. Hisszük hogy nem is kell senkit ezen kötelességére figyelmeztetni.

A rendőrség nyilatkozik.

Szemtanuk elbeszélése alapján tegnapi számunkban megírtuk azt a botrányt, melynek a Csapó-utca volt színhelye és a melynek szereplői e hír szerint egy huszár és hét szál rendőr voltak. Ez ügyben ma Bardócz rendőrbiztos nyilatkozatot küldött lapunkhoz, melyben elmondja, hogy a huszár ittasan ment a pálinkamérésbe két szivart venni, de nem fizetett, sőt mikor a pénzt követelték, kardot húzott és tört, zuzott az üzletben. Ő épen arra járt, látta mi történik, telefonon őrzőjáratot kért; de mivel az késett két rendőrt hívott elő, elvették az ittas huszár kardját, miután többszöri felszólításra sem akarta átadni és a kocsimárból kivezették. Várták az őrzőjáratot, de az késett, így, hogy a még nagyobb népcsődületnek elejét vegyék, magukkal vitték a Péter Pál vendéglőjéig, hol megjelent egy huszártiszt, aki a kardot a rendőröktől elvette és az ittas huszárt magával vitte, majd átadta a később megjelent őrzőjáratnak. Eddig a rendőrség nyilatkozata, annyit jegyzünk meg reá, hogy mi a mit irtunk, szemtanuk panasza után irtuk és így tehát a kétrésről, rendőrség és katonaság részéről megtartott vizsgálat hivatott kideríteni, hol rejlik tehát az igazság?

Külföldi lóvásárlók Debreczenben.

A marburgi lótenyésztő társaság a jövő hét folyamán expediciót küld Debreczenbe. A legtekintélyesebb lótenyésztők jönnek Debreczenbe ez alkalomból Marburgból s mint hírlik, egész ménes lovat szándékoznak összevásárolni a messze földön híres debr. lovakból. A külföldi expediciót Huttlesz Kázmér s a gazdasági egyesület lótenyésztő bizottságának tagjai fogadják és kalauzolják úgy Debreczenben, mint a Hortobágyon.

Hegyi Antal és Sima Ferenczné a királynál.

Szegedről írják: Hegyi Antal esongrádi plébános és Sima Ferenczné egy bécsi ügyvédet azzal biztatták meg, hogy eszközöljön ki számukra kihallgatást a királynál. Hegyi és Simáné ezelőtt három nappal utaztak Bécsbe, a hol a király holnap fogja őket fogadni. Simáné elakarja mondani a királynak, hogy férjét, a ki ellen hét bűnügyben indítottak vizsgálatot ki üldözték Amerikába, de férje nem követett el jellemben vágó dolgot, hanem politikai okok miatt ütközött össze a bírósággal s e miatt kénytelen volt Amerikába menni, itthon hagyva családját, a mely most nyomorban tengődik. Arra fogja tehát kérni a királyt, hogy pertörléssel szüntesse meg az eljárást. Hegyi arra akarja kérni a királyt, hogy az izgatás miatt ellene kiszabott három hónapi fogságot engedje el neki.

Kossuth-szakál sorsa Bécsben.

Nem jó a magyar embernek Bécsbe járni, mert sok és különös próbának van ott alávetve. Tanúság erre Pálfi Imre pakszakai gazdatiszt esete. Szép Kossuth-szakállal utazott a mult napokban Bécsbe és Kossuth szakáll nélkül érkezett vissza. Férfiti ékessége elvesztésének története, mint Paksról írják — a következő: Pálfi Imre Csida Arthur földbirtokos csemege szőlőjét szállította eladás végett Bécsbe és maga is ott volt az elárusításnál, de a szőlőnek csak nem akadt vevője. Pálfi Imre Kossuth-szakállal nem tetszett a vásárló bécsieknek és azzal mentek el a szőlő előtt, hogy ilyen rebellis embertől nem vesznek. Pálfi Imre pedig elakarta adni a szőlőt és mert másként nem lehetett, hát levagatta a szakállát. Most azután egyszersor elment a szőlő és Pálfi Imre szakáll nélkül ugyan, de pénzzel bőven jött haza. Ha újra megnöveszti a Kossuth szakállt, a jövőben aligha viszi személyesen Bécsbe vásárra a portékáját.

A debreczeni tanári-kör és a fizetésrendezés.

A tisztviselők általános fizetésrendezésével a tanári javadalmazás ügye is változást szenved. A kormány ki akarja venni a tanárokat a rangsorból, a mivel a tanároknak régi óhaját teljesíti, de oly fizetési tervezetet akar részükre készíteni, mely kevésbbé javítja helyzetüket, mintha bentmaradtak volna a rangsorban. A közzétett fizetési táblázat nagy elégtelenséget, sőt forrongást idézett elő az állami és kir. kath. tanárok közt, a tanári körök egymás után tartják tiltakozó gyűléseiket. A debreczeni tanári kör is csatlakozik ehez a mozgalomhoz és e végből folyó hó 25-én, szombaton délután 5 órakor gyűlést tart az ev. ref. kollegiumban, a melyre a tanári kör tagjait ez uton is meghívja az elnökség.

Békési „Prima” házikenyér sütőde Debreczenben.

Sütőde telep Miklós-utca 35. Falk ház. Főelárurító hely Nov. 1 től Piacz-u. 26. Szikszay ház. a nagytőzsde mellett. Fiók-elárurító helyek: Simonffy-u. 2. és 18. számú vassátrak, hol ma és mindennap az elárurítások történnek.

Korondi Sándorné és Társa.

Új lelkész.

A kisvárdai ref. egyház Kovács Lajos, ó-budai vallásánárt, városunk szülöttét, ki városunkban is működött mint káplán, egyhangulag lelkészévé megválasztotta.

Az adózók figyelmébe.

A városi adóügysztyály közli: Az 1902 évi hadmentességi díj kivétési lajstrom elkeszülvén az 1883 évi XLIV. t. cz. 16 §-a értelmében folyó évi Október hó 24—31-ik napjain a városhaza I. emelet 30 számú ajtón lévő hadmentességi díj nyilvántartónál közszemlére lesz kitéve. Debreczen 1902. Október 22 én. A városi adóügysztyály.

A Lendl—Joanovics affair.

A „Magyarság” írja: Az odiosus lovas ügyben, mely dr. Lendl Adolf orsz. képviselő és Joanovics Sándor Temesmegye főjegyzője között fölmerült abból a röpiratból kifolyólag, melyet dr. Lendl a temesmegyei állapotokról írt, tegnap este váratlan stagnáció állott be. Lendl dr. segédei ugyanis, Rákosi Viktor és dr. Kriehaber Adolf Joanovics ellenében becsületbírósg döntését kérték, abból a szempontból indulván ki, hogy fontos közérdekű dologról lévén szó, melyben a köteles ellenőrzést népképviselő súlyos vádakkal illet egy megyei főtisztviselőt, kinek, ha e vádak igaznak bizonyulnak, nem fegyveres vagy lovagias uton kell igazat keresni. A Joanovics segéde, (két temesvári katonatiszt) ekkor visszaléptek és helyükbe léptek Ferenczy Sándor és Kirilovics Sándor megyei aljegyzők.) Később Kirilovics is visszalépett és most Dr. Drabant János tiszti ügyész helyettesíti. A segédek a becsületbírósgot megalakították, dr. Lendl részéről Heinecz Hugó és Nosz Gyula orsz. képviselők, Joanovics részéről Pethő János és b. Stojanovics György személyében és együttesen úgy határoztak, hogy még e hó 20-án délután Budapesten találkoznak és elnökül Tallian Béla képviselőházi alelnököt kéri föl. A Joanovics segédei és becsületbírói azonban mindezekig sem nem jöttek, sem nem táviratoztak, Lendl dr. segédei erre elhatározták, hogy még 24 órát várnak, ha addig Joanovics becsületügyi bírói nem jelentkeznek, az ügyet a maguk részéről befejezettnek nyilváníják.

Talált holttest.

Tegnap este egy 50 év körüli szegény munkas ember holttestere találtak az Árpád tér 21. számú ház udvarán. A rendőrség a kórházba szállította a testet, hol megállapították, hogy Bene Sándornak hívták és szélhűdés okozta halálát.

A vakember öngyilkossága.

Antos Lajos földesi parasztagazda 40 év óta nem lát. Mindkét szemére vak és hogy eddig ragaszkodott az élethez, felesége gondos ápolása tette lehetővé. Az utóbbi időben azonban súlyos gyomorbajt is kapott és felesége sem ápolhatta, mert fekvő beteg. Tegnap, hogy szenvedéseinek véget vessen, az ajtó tornáczára felakasztotta magát. Mikor rátaláltak, már halott volt.

Halálozások.

Öszinte részvétellel közöljük az alábbi két gyászlevelet, mely két debreczeni családnak, a Doszpoly és zsarolyáni Márton családnak a mély gyászát jelenti. Az egyik nyászjelentés pártunknak is hű tagjáról, Doszpoly János kereskedő, ev. ref. presbiter halálát jelenti be. A másik gyászlevel a köztisztelt Márton család egyik érdemes tagjainak Márton Karoly okleveles mérnöknek a csöndes elhunytát tudatja.

A Doszpoly család gyászjelentése így hangzik:

Özv. id. Szikszay Istvánné, Doszpoly Juliánna; özv. Szabó Istvánné, Doszpoly Klára és gyermekei; özv. Kaszó Józsefné, Doszpoly Karolina és gyermekei; ugyszintén számos rokonok nevében is, a legmélyebb fájdalommal tudatjuk felejthetetlen jó testvérünk, illetve nagybátyánk néhai Doszpoly János kereskedőnek s a debreczeni ev. ref. egyház tanács tagjának, folyó hó 21-én este 10 órakor, rövid, de súlyos betegség után, életének 62-ik évében történt csöndes elhunytát, Kedves halottunk földi részei folyó hó 23-án délután 3 órakor fognak a Kossuth-utczai 24. számú háztól, az ev. ref. egyház szertartása szerint, a Kossuth-utczai templomban tartandó rövid ima után, a Kossuth-utczai temetőben örök nyugalomra helyeztetni. Mely végtisztességtételre rokonainkat, ösmerőseinket, az elhunytak pályatársait és barátait bánatos szívvel meghívjuk. Debreczen, 1908 október 22.

*

A Márton család gyászjelentése így hangzik: A legmélyebb fájdalomtól megtörve, a rokonok nevében is jelentjük a szeretett jó férjnek, szeretett atyának, tisztelt apósának, jó sógornak, szeretett nagyapának Zsarolyáni Márton Karoly okleveles mérnöknek élete 88-ik, boldog házassága 51-ik évében, végelgyengülés következtében 1902. évi október 22-én reggel 8 óralor hosszas szenvedés után történt csöndes elhunytát. A boldogult hült tetemei a Rákóczi-utczai 8. számú háztól folyó évi október hó 24-ik napján délután 3 órakor fognak az ev. reform. egyház szertartása szerint háznál tartandó rövid ima után a Kossuth-u. temetőben síri nyugalomra tételni. E végtisztességtételre rokonainkat, ismerőseinket, a boldogult barátait meghívjuk, Debreczen, 1902. okt. 22. A bánatos özvegy: Zsarolyáni Márton Karolyné szül. Pfanschmiedt Karolin. A boldogult gyermekei: Zsarolyáni Márton Teréz és férje Kozányt Zoltán nyug. magy. kir. honvédőrnagy. Zsarolyáni Márton Róza és férje Radó Pál magy. kir. főerdész; gyermekei: Endre és Irén. Zsarolyáni Márton Gyula és neje Klein Terézia, gyermekek: Dezső Er-

nő, Sándor. Zsarolyáni Márton Dezső és neje Klein Mária, gyermekek: Irén. Zsarolyáni Márton Erzsébet és férje Mágocsi Sándor m. kir. pénzügyi titkár Zsarolyáni Márton József és neje Szesztay Gizella, gyermekeik: Erzsébet, László Kornélia, Piroska. Sógorok: Özv. Szabó Sándorné Pfanschmiedt Terézia, Baresai Károly gyermekeivel.

Árverés a vasuti állomáson.

Azt az értesítést vettük, hogy a vasuti kocsikban és állomási helyiségekben elhagyott tárgyakat, u. m.: bőröndök, táskák, kalapok, esernyők, botok, ruha és fehérneműket stb. a „Debreczen” állomás podgyász felvételi helyiségében 1902 évi Október hó 27 én d. u. 2 órakor kezdődő nyilvános árverésen fogják eladni. Az így befolyt összeget a helybeli szegényalapjára fordítják.

Mellfüzőket a legmodernebb formák és alkalmak szerint — bármily kivitelben a legyorsabban és kiváló gonddal jutányos áron készít Goldstein Karolina mellfüző gyára Debreczenben Piacz-utczai.

SZINHÁZ.

Műsor:

Csütörtökön: bérlet „B” Vörös talár. Dráma.
Pénteken bérlet „C” Czigánybáró. Operette.
Szombaton: bérlet „A” Othello. Tragedia.
Vasárnap két előadás d. u.: Igmándi kispap.
Este: (először) Ádám és Éva.

A téli gazdasági program.

— Neveljük a kisgazdákat. —

Néhány éve öntudatos tevékenység indult abban az irányban, hogy a gazdaság munkaszünetet fel kell használni a gazdasági szakismeretek terjesztésére. Ez a tevékenység évről évre bővül. Néhány év előtt csupán csak egyes földmives iskolák tanítói tartottak a működési helyükön, vagy a közelben levő községekben gazdasági előadásokat. A gazdasági szakismeretek a nép között való terjesztésének ez a módja csak kezdetleges eszköz lehetett. De még e formájában is biztató volt, mert az ilyen előadásoknak 80—100 hallgatója is akadt s az új gazdasági irányuk — melyeket az előadók megismertettek — hódítottak is. Azzal a kétségtelen tanúsággal pedig szolgáltak, hogy a magyar földmivelő nép nem idegenkedik a tanulástól és szívesen meghallgatja s követi a gyakorlati tanácsokat.

A kezdetleges kísérlet sikerén felbuzdulva, az akezió mind nagyobb területet foglal el. Hat év óta a kormány támogatásával népies gazdasági előadásokat rendeznek a gazdasági egyletek, hogy a szakértelemet és szavatottságot terjeszszék. Husz

Orosházi házikenyér sütőde. Sütőde: Piacz-utczai 79.

Van szerencsénk a n. é. közönséggel tudatni, hogy sütődénket megnagyobbítva még több kemenczét állítunk fel, a melyek jövő hét végén elkészülnek, a mikor a házhoz hordást is megkezdjük.

Főelárusítás: Simonffy-utczai 2. Városi bérház, a husárucsnokkal szemben.

gazdasági vándortanítói állás is szerveztetett, jórészt azért, hogy a vándortanítóknál a tanító személyzet rendelkezésre álljon. Míg eleinte — izelítőül — csak egy-két előadás tartatott községenként, ma már folyamatos és rendszeres tanításokat tartanak.

Ez évre most készül el a téli gazdasági ismeretterjesztés programja. Nem kevesebb, mint 232 községben 1—3 hónapra terjedő gazdasági kurzusok lesznek, amelyekben azon községekben leginkább megfelelő gazdasági üzem rendszeres tsnítás tárgya lesz. 70-nél több tanfolyam, mint a múlt évben. Lényegesen több azon községeknek a száma, a hol sorozatos előadások fognak tartatni. 500 községet vontak be a gazdasági egyletek az idén, a melyekben közel 3260 előadás tartatik, miután — és ez is az elért sikert igazolja — mind több község kérte, hogy ő róluk se feledkezzenek meg. Ezek a sorozatos előadások is öt hat gazdasági előadásra szorítkoznak s egészében arra ezéleznak, hogy a hallgató kigazdák a nekik jövedelmeőbb gazdálkodási módok követésére buzdíttassanak.

A gazdasági kurzusok sorozatos előadásai mellett ez idén 330 községben háziipari kurzusok is lesznek. Tehát 210 zel több kurzus, mint a múlt évben. A háziipari kurzusok helyét nagy körültekintéssel a gazdasági egyesületek hozzák javaslatba és pedig ott, a hol a nép hajlama e foglalkozás elé hajlik, a hol a megkívántató nyersanyag kéznél van. Célja a mezőgazdaság körében használható tárgyak készítése s olyanok forgalomba hozása, melyekkel a kézműipar nem foglalkozik s melyek mégis kelendők. A baremfi, szőlő, gyümölcs-export föllendülésével sok kasra, esomagoló-ládára van szükség, aztán az a gazda is jobban boldogul, a ki maga is meg tudja készíteni a kapa-nyelét, ha az eltört. Gyakorlati jelentősége mellett még erkölcsi jelentősége is fontos ennek az akciónak. Csak gondoljunk arra, hogy a hóna pokig tartó téltelenség nem volt-e alkalmas arra, hogy téveteg eszmékkel szanáltassék a magyar, Csak gondoljunk arra, hogy a munka alkalma hány embert tartott meg eltántorodás nélkül a jözanság és becsületesség útján.

Mindezek mellett az 1899. évtől kezdve minden földmives iskolával kapcsolatban téli gazdasági kurzusok is vannak szervezve. Ezeknek az a célja, hogy a felnőtt gazdaközönség, mely gazdaságát csak rövid időre hagyhatja el, az okszerű gazdálkodás alapismereteiben oktatast nyerhessen. A tanítás magyarázatokkal, fölvilágos tásokkal s a viszonyok szerint lehetséges utmutatásokkal történik. A téli iskolákba 18 évesnél idősebb földmiveseket vesznek fel, a kik irni, olvasni tudnak s a kik lehetőleg a magok kis birtokán gazdálkodnak. Ezek a kurzusok két hónapig tartanak. Minden gazdasági iskolánál lehetőleg két kurzus van. Minden egyes földmives-iskolába egy tanfolyamra 20—20 benlakó tanulót is fölvesznek, a kik díj nélkül kapnak lakást és ellátást s ezenfelül bejáró tanulók is vannak. A tanítás a talajismeretre, az általános növénytermelésre, a részletes növénytermeléstől azon növények ismertetésére szorítkozik, a melyeket azon vidéken természetnek, vagy a melyeknek természetese ott helyén volna.

Az állategészségből és ápolásból annyi, a mennyit szemléletileg taníthat az illető földmives-iskola, végül a tanítás tárgya a számtartás, a mezőrendőri és munkástörvény, ujabban — igen helyesen — a népek existenciáját oly közlelről érdeklő kérdés: a Gazdasági Munkás és Cselédsegítő-Pénztár

intézménye. Szaktanárok által és a földmivelésügyi iskolákban a télen 69 gazdasági s ugyanannyi háziipari tanfolyam fog tartatni.

Összesen pedig 3260 sorozatu előadás, 232 gazdasági, 330 háziipari kurzus, vagyis ezerrel több sorozatos előadás, 120-szal több háziipari és 70-nél több gazdasági kurzus, mint tavaly.

Az előadásokat mindenütt a gazdasági egyletek, körök, járási körök s bizottságok rendezik. Ebbe az akcióba tevélegesen be vannak vonva, mint előadók, a gazdasági egyletek titkárai, birtokosok, bérlők, gazdasítztek, lelkészek, tanárok és vándortanárok, el lehet mondani Magyarország gazdasági intelligenciája. A múlt sikerei után jogos várakozással tekintünk a téli akció iránt, mely külön-külön, de ezéltudatos irányban indul arra, hogy a gazdasági konzervatívumust megtörje még a kis földeken gazdálkodóknál is s szolgáljon arra, hogy új gazdasági módokkal a földből minél nagyobb jövedelmeket érhesen el a gazda.

CSARNOK.

Vaterloo.

Erckmann—Chatrián elbeszélése után fordította: ifjabb Móricz Pál.

Ha már Lütznél ki nem állottam volna a tűzpróbát, ekkor most ledobban-tam volna ezen szörnyü látványokra.

„Hát a mi uraink az embert is anynyiba nézik, mint a barmot? Az Isten is az éhfarkasok zsákmányául enged minket? Hát a mi édes szüleink, testvéreink, barátaink, édes szeretteink mind semmik? Vagy talán nem kiáltanak bosszu után?”

Az előtt így gondolkoztam, ma sem mibe sem vettem az efélet. Megszokja az ember még az ilyen tömeges mészárlásokat, kegyetlenkedéseket is s olyasformán fogja fel, mint én is akkor:

„A ki az erősebb, annak van igaza. Mi közöttünk a császár a legerősebb és csak egy intésébe kerül, ekkor minékünk mindnyájunknak, Pfalzburgiaknak, mint Czabernieknek vagy bárhonnét velóknak is sorqa kell állani és el kell masirozni. Aki csak ellenkezőleg szólana is, menten agyonlőnék. A tábornagyok, tábornokok, tisztek, al-

tisztek mint a közlegények, a legmagasabhtól a legalsóbb rendűig mind a kapott parancsot lesi, még mozdulni sem mer parancs-szó nélkül.

A császár a legfőbb minden. Ő tud mindent, ő eselekszik mindent. És vajon Bertha József olyan tökfilkó volna, hogy még gondolatban is sértené a császárt az-zal, miszerint az valaha igazságtalan volt? Józau ésszel elképzelhetni ilyent?

Akkor ugy gondolkoztunk mindnyájan és ha császáruk maradhatott volna, ma sem gondolkoznánk másként.

De nagy gyönyörűségemre volt az a néhány gyökér sárga répa, mert mikor a szabadtáborhelyhez értünk a csatamezőn, a zászlóaljunk után tudakozódva, arról értesültünk, hogy az éllemező szekerek nem érkeztek meg, csupán némi pálinkát és töl-tényeket osztottak ki.

A tapasztalt öregeknek így is került valami a kotlájokba, de a jóévtágyu, a tábori étellel ösmeretlen rekrutak, kik a kenyér-ötet is még leginkább kiosztáskor falják fel, koplaltak.

Végre hét órakor értünk a mi zászló-aljunk táborozásához. Czebede örvendezett a midőn engem meglátott és e szókkal siet-tett élembe:

— O, micsoda boldog vagyok, hogy újra láthatlak Jóskám! De hát te mit hoz-tál? Mi egy kövér fiatal kecskét találtunk, sónk is van, hanem kenyérünk egy harapás-nyi sincsen.

Nekem még volt rizskásám. Azután a sárgarépaival és petrezselyem gyökérrel is előhozakodtam. Egészen kiderült a Czebede örmester arca:

— No, ez már derék dolog. Ezt a hus levest még talán a császár is megehet-né. Ilyenbe nem üti a kanalát a zászlóal-junkbeli katona.

(Folyt. köv.)

Nincsen ajándék!

ezt kizárják legolesóbb áraink. Divatos női ruhakelmék, diszek, Barchetek, kendők, mel-leg alsók **Boros Testvérek** nőidivat áruhá-zában Debreczen Kossuth-u. 6.

Eladó szalma, törek, pelyva helyszí-nen való megetetésre és 44 hold föld bérletre kiadó. Értekezhetni Te-leki uteza 5 sz. a. tulajdonosnál.

A »Durable« Magyar Gázizzófény Szövetkezet s a Budapesti székes főváros gázművek szállítói által gyártott s magyar szaba-dalommal ellátott

izzótestek (harisnyák),

köszéngáz, acetylen és szeszégő lámpák felszerelése, gáz, ecety-len és szeszégők, hozzávaló izzótestek (harisnyák) üveg hengerek a legujabb fedő tulpák stb. lámpák kaphatók, a legmodernebb csil-lárok is megrendelhetők; a légszesz lámpák jókarban tartását is a legmérsékeltébb árak mellett elvállaljuk.

Carbit Acetylen gázgyártáshoz nagyban és kicsinyben kapható.

Kiváló tisztelettel

STEKLY ADOLF

a »Durable« Magyar Gázizzófény Szövetkezet és a Klemm és Novák kolozsvári Acetylen gyár képviselője

Debreczen, Miklós-u. 1. Czégely ház.

Telefon 286 sz. (2-2)

Divatos, jutányos Női felöltők

beszerzésére ajánljuk

RÓZSA LAJOS legnagyobb nőfelöltő áruházát
Debreczen, Kistemplom bazár.

A divatszalonba látható ábrák bármelyike ezen
áruházban megkapható.

10-4

← **Több** →

száz vég meglepő

jó minőségű

jó mosó **Barchet**

métere 21 krért.

Mosó bársonyok

óriási választékban

métere 75 krért.

kaphatók

1.

Bosznay J. és Társa

divatáruházában Kossuth-utca 5. sz.

Értesítés.

Folyó 1902 évi nov. hó 12-én d. e. 10 orakor az aradi csapat kórháznál, az ezen kórház 1903. évi Január hó 1-től ugyanezen Deczember hó végéig esetleg 1905. évi Deczember hó végéig is való vendéglösszerű étkezésének biztosítása iránt nyilvános ajánlati tárgyalás csupán írásbeli ajánlatok elfogadása mellett fog megtartatni.

A feltétel füzet az aradi csapat kórháznál a teljertalmu hirdetmény pedig az alulirott hadbiztosság területén levő valamennyi katonai kórházaknál gyengélkedő házaknál, térparancsnokságoknál, katonai állomás parancsnokságoknál, továbbá a kereskedelmi és iparkamaráknál, a vármegyei alispáni hivataloknál és a szabad királyi városok tanácsainál betekinthező.

Ezenkívül a teljertalmu hirdetmény a budapesti közlöny beiktató részében is, mintegy az 1902. évi október hó 15-ike körüli időben közhírré fog tétetni.

Az ajánlati minták a valamennyi katonai kórházaknál és gyengélkedő házaknál betekinthezők.

A cs. és kir. 7. hadtest hadbiztossága.

3-2

Eladó bor.

Vadász Emil

debreczeni

átkosföldi szőlőtelepén

az idei termés, mintegy

500 hectoliter

egészben vagy részletekben eladó.

Levél czim:

(6-1)

Debreczen, Homokkert 185 sz.

Jó mellékkereset.

Elsőrendű biztosító társasághoz

helyi és utazó ügynökök

kerestetnek.

Czim a kiadóhivatalban.

3-3

Egyedül valódi angol

THIERRY BALZSAM

Közegészségügyileg megvizsgálva és velemenyezve.

Az üvegek felszerelése keresk. törvényszéki mintavédelem alatt áll.

E balsam belsőleg és külsőleg használ: 1. Utólérhetetlen hatású gyógyszer a tüdőnek, a mellnek kóros bajainál, véget vet a fájdalmas köhögésnek s kigyógyít a legrégebb bajokból is. 2. Kítűnő hatása van torokgyulladás, rekedtség és a többi torokbajoknál. 3. Alaposan elűzi a hideglelést. 4. Meglepően gyógyítja a gyomor, szélgyörcsöt s a tagrángatásokat. 5. Megment az aranyeres fájdalmaktól s kigyógyít a Hämorrhoidákból, szelíden mozdítja elő a székelést s a vér tisztulását, javítja az étvágyat s az emésztést. 6. Nagyszerű szolgálatokat tesz fogfájáskor, üres fogaknál és szájróhadáskor s általában minden fog- és szájbajoknál, megszünteti a felülfőgést, a száznak s a gyomornak bűzét. 7. Nagyon jó gyógyszer kül és beibajoknál, u. m. sebeknél, lázhólyag, szemölcs. égési sebek, fagyos tagoknál, rüh és kiütéseknél, megszünteti a fejfájást, szakgatást, rheumát, fülbántalmakat stb. Csak mindig vigyázzunk a mellékelt zöld mezejű apáca-védjegyre! Hamisításoktól legjobban óvakodunk, ha egyenesen gyáramból Ausztria-Magyarország minden állomására franco rendelünk 12 kicsi vagy 6 dupla üveget 4 koronáért, Bosznia és Hercegovinában 4 kor, 60 fillér. Kevesebb nem küldetik. Szétküldés előrefizetés vagy összeg utánvétele mellett.

Miért szenved ön?? Hiszen önnek, amely gyógyulása bizonyos még akkor is, ha sebe barmy régi, sőt a fájdalmas operációt is elkerülheti, ha a valódi Thierry A. féle Centifolia kenőcsöt használjk, mely rendkívül vonzó, a sebek gyógyításában valamint a fájdalmak enyhítésében utlíerhetlen. A valódi Centifolia-kenőcs alkalmazható: a szoptatók mellkeménykedésének, a tej elapadásának, az orbáncznak eseteiben, továbbá mindenféle régi sérvek, láb- és csontnyílások, sebek, folyások, dagadt lábak s csontvevődéseknél, vágás, szurás, lövés és ütés által előidézett sebeknél; az idegen testek, pl.: üveg, szálka, homok, tövis, serét stb. eltávolításánál; mindenféle daganat, kinövés, képződmény, karbnukulus és ráknál; végre pokolvar, körömméreg, körömgöyülés, a lábna járás közben történt kisebbélése, fagyás és égés okozta sebek, a betegek és gyermekek fekvés általi kisebbesülése, torokdaganat, meggyült vér, fülzugás stb. eseteiben. 2 tégely csomag csomagolással, postadíjjal együtt 3 kor. 50 fill. Temérdek elősmerő levél megtekinthező. Utánzatok vételétől óva intek mindenkit és arra ügyeljünk, hogy „Schutzengel Apotheke des Thierry (Adolf) Limited in Pregrada“ a tégelybe van-e égetve. Eme két gyógyháiásában utóierhetlen szer soha nem romlik el, sőt mentül régibb, annál jobb, nem árt a szernek a fagy, sem meleg s ezáltal télen nyáron szétküldhető. Mindenkor hatással van s alkalmazása esetén könnyen bevárható az orvosi segély, természetesen nem szabad hatástalan utánzásokhoz nyulni, melyért csak haszontalanul elpredáljuk a pénzt, hanem mindig tartson minden család készenitlben e világhírű, olcsó, megbizható, a mellett ártalmatlan szerből. A hol nem bionyos, hogy az én kítűnő szerem ott ajánlatos egyenesen tőlem hozatni. Cim: Apotheker Thierry (Adolf) Limited Schutzengel-Apotheke in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn. Főraktár: Budapest Török József, Zágrábban Mittelbach S. és Bécsben Brady C. gyógyszerészeknél.